

Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok

A BAROMFITENYESZTŐK ORSZÁGOS EGYESÜLETÉNEK HIVATALOS LAPJA

~ Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület felügyelete alatt megjelenik minden vasárnap ~

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre	10 kor.	— fill.
Félévre	5	—
Negyedévre	2	50

EGYES SZÁM ÁRA 20 FILLÉR

SZERKESZTŐ-TULAJDONOS

JESZENSZKY PÁL

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET
TITKÁRJA

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám. (Köztelek)

HIRDETÉSEK DÍJSZABÁS SZERINT

Kéziratokat a szerkesztőség nem ad vissza

A német állatvámok.

Állattenyésztésünk fontosságát mi sem igazolja inkább, mint azok a tárgyalások, amelyek az „OMGE“ vámügyi bizottságában jelenben a kereskedelmi szerződések előkészítése tárgyában folynak.

A földművelésügyi miniszter az összes gazdasági egyesületeket és így az „OMGE“-t is véleményadásra hívta fel a kereskedelmi szerződések tárgyában és bár az „OMGE“ már 1900-ban állásfoglalást az „összes vámpolitikai kérdésekben és a jövőben kötendő kereskedelmi szerződésekre vonatkozólag kívánságát részletesen kifejtette, az azóta változott vámpolitikai helyzet nyomása alatt s a földművelésügyi miniszter fölhívása kapcsán is szükségét látta annak, hogy újabban is foglalkozzék ezen kérdéssel. Érdekes kiemelni a tárgyalásokból, hogy egész vámpolitikai irányunk sorsa a német kereskedelmi szerződés s ennek keretén belül az állatvámokon fordul meg.

A vámügyi bizottság *Rubinek* Gyula előadói munkálata alapján foglalkozik a kérdéssel, mely előadói munkálatnak az állatvámokra vonatkozó részét az alábbiakban közöljük. Ugy a javaslat indoklása, mint az „OMGE“ vámügyi bizottságának tárgyalása és állásfoglalása odaikonkludál, hogy ha nem sikerül Németországgal egy állategészségügyi egyezményt kötni, amely állatkivitelünket föltétlenül biztosítja, ha nem sikerül az állatvámokat legalább 50%-ra csökkenteni, akkor Németországgal kereskedelmi viszonyainkat szerződésileg nem rendezhetjük s ez esetben nemcsak felesleges, de veszedelmes volna más államokkal is tarifális kereskedelmi szerződéseket kötni. Ha ez az eset bekövetkeznék, akkor nincs más mód érdekeink biztosítására, mint az, hogy fenntartva vámautonomiánkat csakis legtöbb kedvezményes szerződéseket

kössünk, mert nyilvánvaló, hogy Németországgal legalább is legtöbb kedvezményes szerződést kell kötnünk, ha tarifális szerződésre nézve meggyőződésre jutnunk nem sikerül.

Már pedig ebben az esetben az is nyilvánvaló, hogy egy harmadik államnak adott tarifális kedvezményeket Németországa legtöbb kedvezménynél fogva élvezhetné anélkül, hogy mi viszont kedvezményekre tarthatnánk igényt, feltéve, hogy a legtöbb kedvezmény elve a mostani terjedelmében és alkalmazásában nyerne alkalmazást. Ez ellen azonban határozottan állást foglalna egy a magyar, mint az osztrák gazdaközvélemény, de maguk a németek sem hajlandók többé a legtöbb kedvezmény elvét egy magyarázni, hogy a harmadik államnak adott tarifális kedvezmény minden ellenszolgalmány nélkül alkalmazandó az összes szerződéses államok forgalmára.

Ezek a tárgyalások egész külkereskedelmi forgalmunk képét új megvilágításban mutatják be, mert a míg a multban Magyarországra nézve főfontosságú volt a mezőgazdasági s főleg a gabonaterményeknek a külföldön való elhelyezhetése ma ennek fontossága megszűnt és előtérbe tolult az élőállatok és állati termékek értékesítése.

Az „OMGE“ vámügyi bizottsága előadói javaslatának a Németországgal kötendő szerződésre vonatkozó indokolását az alábbiakban közöljük.

Németországgal kötendő kereskedelmi szerződésünknek fordulópontját az állatvámok képezik. Németország felé irányuló állatkivitelünk az utóbbi években nagy arányokban fejlődött, dacára annak, hogy sertés kivitelünk — lehet mondani — évek óta majdnem teljesen szünetel. 1901-ben 75 millió korona értékű állatot vittünk ki Németországba, amely összeg megfelel

annak az időszaknak, amidőn még sertés kivitelünk is virágzott, sőt némileg meg is haladja azt. Az állatkivitelnek e nagyarányu emelkedését a hizott-szarvasmarhakivitel nagyarányu emelkedése idézte elő. E kivitelünk 1896. óta megkét-szereződött, sőt az 1902-ik év adatait véve alapul, kivitelünk emelkedése több mint kétszeres. 1896-ban ugyanis kivittünk vágómarhát: 96,000 dbot, 1901-ben 161,000 darabot, 1902-ben 245,000 darabot; az emelkedés tehát hihetetlen arányokat öltött. Magyarazatát nemcsak Németország fokozódó fogyasztásában, mint abban a körülményben is kell keresnünk, hogy a német gazdák állatállományuk gyarapítására is jelentékeny mennyiségű tenyészállatot vittek ki tőlünk. Így pl. a tehén kivitel 1902-ben 76,000 drb, míg 1901-ben csak 41,000 drb növendék marha: 1902-ben 43,000 drb, 1901-ben 30,000 darab. Borju 1902-ben 26,000 drb, 1901-ben csak 14,000 darab.

Ezek a számok megmagyarázzák az állatkivitel nagyarányu fellendülését, a mely azonban egyuttal biztató jel arra is, hogy a Németországban jelentkező husdrágaság mégis reá fogja bírni a német kormányt és törvényhozást az állatvámok leszállítására. Az állatbehozatal elleni védekezés egyébként főleg ellenünk irányul, amennyiben a vágómarha $\frac{2}{3}$ -dát mi szállítjuk Németországba. Az 1901-ben bevitt 210,000 drb.-ból 145,000 Ausztria-Magyarországból került ki.

Németország 100,000 drb lószükségletéből Ausztria-Magyarország 10—15,000 darabot fedez. Ez a kivitelünk dacára a jelentékeny vámemelésnek, aligha fog csökkenni, tekintettel Németország nagy szükségletére, de másrészt reméljük, hogy a kereskedelmi szerződések a lovak vámtételét csökkenteni nem fogják.

A vágóállatok vámjá — amint az ismeretes — élcsuly szerint állapított meg s megfelel 25%-os értékvánknak, holott a jelenlegi szerződéses vám 4—5%-a volt a kivitt állat értékének. A jelenlegi német vám tehát a réginek ötszöröse s a 25%-os

megdrágítása a bevitt állatértékének körülbelül azt jelenti, amennyiben a vám fenntartatnék, kapcsolatban a husszemle-törvény szigorú intézkedéseivel, hogy sem állatot, sem friss húst Németországba szállítani nem lehet. Az állatvámnak legalább 50%-os csökkentését kell követelnünk, ha állatkivitelünk további fenntartására súlyt helyezünk. Ezen 50%-os vámleszállítás is azt jelenti, hogy Németország állatvámjai akkor ugyanakkorák lesznek, mint a mi új állatvámjaink. Ez a vámleszállítás vonatkozik az összes vágómarhára és így a sertésre is.

A vám 50%-os leszállításával azonban még korántsem érünk célzt, ha nem gondoskodunk egy állategészségügyi egyezményről, mely által kivitelünket megvédi a német közegek ismertes zaklatása ellen. Különösen is hangsúlyoznunk kell annak szükségességét, hogy Németország a mi sertés kivitelünk elől el ne zárkozzék s illetve Ausztria példájára engedje meg azt, hogy legalább vágóhidakra legyen módunkban hízott sertést kiszállítanunk, a midőn a fertőzés lehetősége teljesen ki van zárva, s így e bevétel állategészségügyi szempontból nem kifogásolható. A mi állategészségügyi szolgálatunk Németország részéről teljes mértékben megérdemli a bizalmat, s épp erre támaszkodva joggal megkövetelhetjük, hogy állatkivitelünk elől állategészségügyi kifogásokkal a jövőre el ne zárkozzék. A szerb állatbehozatalnak egyébként is ez a feltétele, mert ha Németország meg nem engedi a sertés kivitel, akkor mi sem vagyunk abban a helyzetben, hogy a szerb sertést beocsásuk. Ez egyébként még az esetben is kérdéses, ha Németország felé szabad is az utunk, mert állatállományunk a szerb állatbehozatal révén az eddigi rendszer mellett a fertőzés állandó veszélyének van kitéve.

Az állategészségügyi egyezmény kiemelési részét kell, hogy képezze baromfikivitelünk biztosítása. Az állategészségügyi egyezmények eddig a baromfioról s illetve annak forgalmáról nem intézkedtek. Tekintve azonban azon körülményt, hogy Németország legutóbb kísérletet tett oly irányban, hogy baromfikivitelünk elé ugyancsak állategészségügyi szempontokból gátat vessen, — felhívja figyelmüket arra, hogy az állategészségügyi egyezményben baromfikivitelünk szabadságáról szintén gondoskodjunk.

Németország az élő baromfira eddig nem vetett vámot. Csakis a leölt baromfi után szedett 14-40 K. vámot. Az új vámtarifa az eleven szárnyasra 7-20, a leölt szárnyasra 36 K. vámot szab meg. Az élő libát pedig külön vámolja el s ennek vámtétele darabonként 84 fillér, vagy mm.-ként 28-80 K. Tekintve azon körülményt, hogy az élő és leölt baromfi kiviteli értéke egyenlően 100—100 K., a 36 K.-ás vám mellett leölt baromfit nem lesz lehetséges Németországba kivinni. Holott pedig hízott baromfikivitelünk már eléggé szépen fejlődött, amennyiben pl. 1901-ben 36,000 mm.-át vittünk ki Németországba.

Ugy az élő, mint különösen a leölt

baromfi vámjának leszállítását kell követelnünk, ugyanazon szempont szemelött tartásával, mint amely a tojás vámjának a leszállítását indokolja, hogy t. i. e vám leszállítása elsősorban kistermelőink, tehát a legkisebb ember érdeke s hogy e kivitelünk még jelentékenyen fejleszthető, tekintve azon nagy gondot, amelyet a jelenlegi földmivelésügyi miniszter épp baromfitenyésztésünk fejlesztésére fordít.

Zsiradékomból Németország felé irányuló kivitelünk erősen emelkedő, mert míg 1896-ban 7 millió, 1901-ben 15 millió K. értékű zsiradékot vittünk ki Németországba. Ez az emelkedés vajkivitelünk nagyarányú fejlődésének köszönhető, a mely ugyanezen idő alatt 6 millió K.-ról 11-50 millió K.-ra emelkedett. Ezenkívül kivittünk 1901-ben szalonnát és zsirt 1 millió K. értékben, margarint szintén 1 millió K. értékben. A többi kivitel állati és növényi fagyúra esik. Az új vámtarifa vajkivitelünk elé azonban leküzdhetetlen akadályokat emel. A jelenlegi általános vámtarifa vámja 24 K. az új általános 36 K. azaz 22%-a az értéknek. Igaz, hogy az eddigi 24 K.-ás általános vámból kaptunk engedményt, amennyiben a szerződéses vám 19—20 K. volt. Amde ugyanily arányú vámengedmény a 36 K.-ás új vám mellett nem lenne elegendő arra, hogy vajkivitelünk eddigi arányait fentarhassuk vagy hogy ami tejgazdaságainkra életkérdés, hogy a vajkivitelünket még fokozhassuk is. Németország csak 180,000 mm. vaját visz be eddig, amiből mi 60,000 mm.-val vagyunk részesek.

E vámtételnél tehát nagy föladat vár a magyar kormányra, mert tojás-, baromfi- és vajkivitelünk biztosítása jóformán nagyobb fontossággal bír, mint árpa- és állatkivitelünk biztosítása, mert e három terményből Magyarország termelőképesége még hihet en mérvben fokozható. Fellelte kívánatos volna, épp tekintettel erre a közelgő veszélyre — szép fejlődésnek indult tejszövetkezeteinket egy központba egyesíteni, amely esetben — ha piacváltoztatás szükségé állna be — sokkal könnyebben történhetnék az együttes, mintsem egymástól szétosztottan.

A dísznözsiárnál és szalonnánál a vámemelés csekélyebb, a régi 12 K. helyett 15 K. Ez a körülmény is óva int arra, hogy zsirtés-tenyésztésünket fel ne adjuk, mert Németországban a térfoglalásra bőséges alkalmunk van. Németország évenként 1 millió mm. zsirt visz be, még pedig 9+ % -ában az Egyesült-Államokból. Ha a mi sertés-tenyésztésünk azonban újból lábrakap, akkor ha sertéshussal nem is, de a zsirral ki tudunk Németországba menni. Mert Németország hussertést tud termelni az ottani belterjes üzem mellett is. Sőt csakis azt tud termelni, de már zsirtsertést nem. Itt csak az a kérdés merülhet fel, hogy az amerikai hamisított zsirral képesek leszünk-e a versenyt fölvenni. E tekintetben azonban megnyugtatók Németországnak szigorú egészségrendőri intézkedései, amelyek mellett a tiszta zsir jobb áron való értékesítésre tarthat számot.

Ételekből összes kivitelünk 2—3 millió

korona s csakis az 1901-ik évben szökött fel 14 millió K. értékre, amiből 12 millió K. értékű friss hus kivitelünk. Az új vámtarifa azonban a mi termelésünkre teljesen meg fogja akasztani, amennyiben az eddigi 18 K.-ás vámot 54 K.-ra emeli — ami 50%-os értékvámnak felel meg. Ily vámtétel mellett alkudozástól jóformán szó sem lehet, mert egy 50%-os vámengedmény is 25%-os értékvámnak felel meg.

A kérdés már most az, hogy mily érdeke van Németországnak, hogy velünk szerződést köt. Mert az az érdeke egymagában, hogy fogyasztása a mi termelésünkre javarészt reá van utalva, nem elegendő arra, hogy Németországtól a fentebbiekben jelzett vám-engedményeket kieszközölhessük. Ezenkívül kell, hogy a velünk való forgalomban Németország is megtalálja a maga számítását.

Németország felénk irányuló behozatala meghaladja a 600 millió koronát, amiből kb. 500 millió korona értéket képvisel a szorosan vett ipari behozatal. Nemcsak mi vagyunk tehát Németország fogyasztására rántalva, hanem ugyancsak nem csekélyebbek a német kiviteli érdekek is. S épp azért fontos körülmény, hogy a mi iparvámjaink is emeltetnek, s így hatalmas kényszerítő eszközül fognak szolgálni arra, hogy Németország agrár-vámjai leszállítására rábírássék.

Hogy a felénk irányuló német kivitel Németország összkivitelében mily jelentékeny tényező, azt mi sem igazolja inkább, minthogy Ausztria-Magyarország Németország kiviteli forgalmában állandóan a második helyet foglalja el. Németországnak ugyanis Angolország felé irányuló kivitele az összkivitelnek 20%-a, Ausztria-Magyarország felé irányuló kivitele az összkivitelnek 12%-a s csak a harmadik helyen jön az Egyesült-Államok 11%-kal s negyedik helyen Oroszország 7-4%-kal.

Ez a 12%-os részesedésünk Németország kivi élében nyújt reményt arra, hogy Németországgal mégis sikerülni fog egy érdekeinknek megfelelő kereskedelmi szerződést kötnünk. Az alku mindenesetre nehéz lesz és ha nem sikerül a jelzett agrár-vámkedvezményeket megnyernünk, akkor nincs is értelme annak, hogy mi Németországgal tarifális kereskedelmi szerződést kössünk, akkor elég, ha legtöbb kedvezményes szerződés kötésére szorítkoznunk, mert akkor is egyenlő föltételek mellett versenyezhetünk a német piacon s számunkra pedig magmarad sértetlenül vámautonomiánk. Sőt ugy áll a helyzet, hogy ha Németországgal nem köthetünk tarifális szerződést, akkor más állammal sem érdekünk illet kötni, csakis az esetben, hogyha a legtöbb kedvezményt szigoruan ugy értelmezik, amint azt az orosz-osztrák kereskedelmi szerződés értelmezi, hogy Németországnak az általunk harmadik állammal adott kedvezményekre csakis megfelelő ellenkedvezmények ellenében van joga s viszont.

Legjobb szerkezet. Legnagyobb munkabírás. Legkönnyebb hajtás. — Legtökéletesebb fölözés.

A LEGJOBB FÖLÖZŐGÉP AZ ALFA-SEPARÁTOR.

Állattenyésztés.

Rovatvezető: **Monostori Károly.**

Nyirógépek.

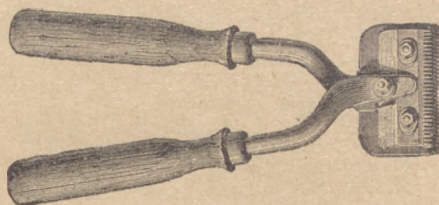
A következő kérdést intézte egy olvasónk szerkesztőségünkhöz: „Vidékünkön nagyon nehéz juhnyírókat kapni; s az az egynéhány ami van nagyon drágán, darabonként 10—24 fillérért nyír. Ezen bajon segíteni óhajtván, szeretnék juhnyíró-gépet beszerezni. Ezen czélból kívánám tudni van-e ily fajta gép valahol alkalmazásban s ha igen, beválík-e? Hány drb-ot lehet 1 géppel 1 nap alatt megnyírni. Könynyü-e a kezelése. Hol, s körülbelül mily áron lehetne beszerezni?”

E közérdekű kérdésre az alábbiakban adjuk még a kívánt felvilágosítást: Amióta *Klark* a maga kézi lónyíró gépét 25 év előtt megkonstruálta, számos változatban szerkesztettek kézi vagy motor-hajtásra berendezett állat és ember-nyíró gépeket kevesebb-több szerencsével, úgy, hogy valami egészen tökéletesig ha nem jutottak is el, igen jól használhatóig még is vitték a felfedezők.

Klark-nek fésűfogszerű késekkel bíró s egymás fölött mozgó lemezeit, t. i. a leglényegesebb részt, a mely nyír, (1. ábra) az újabb idők felfedezői se tudták még valami mással helyettesíteni, legfeljebb több-kevesebb sikerrel módosították azt aként, hogy egymásra igazíthatóvá alakították s felszerelték különféle konstrukciójú hajtó, vagyis mozgató készülékekkel, úgy, hogy tulajdonképpen és lényegre nézve minden újabb, a *Klark*-énál tökéletesebb nyírógép is, az egymáson mozgó nyírólemezekből s az azokat mozgató részekből áll, majd kézzel, majd más erővel való hajtásra berendezve.

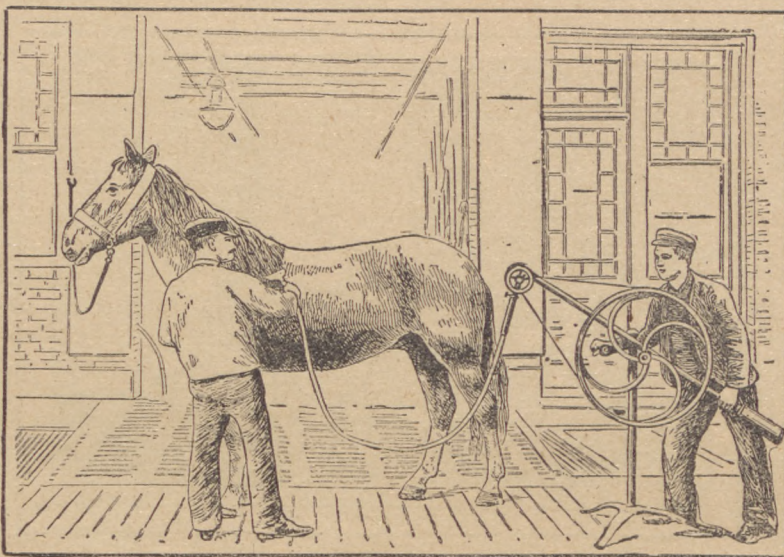
Az ilyen gépeknek különbeni szerkezete lényegére nézve 3-féle. Az egyik, pl. a *Velocifor* nevű nyíró (2. ábra) állványra erősített hajtókereke szíj segítségével egy másik kisebb korongot hajt, amely egy bőrhüvelybe takart sodrony tekercset hoz körforgó mozgásba, ez a tekercs pedig a fogantyúnál, a nyírókés felső lemezét jobbra-balra mozgatja. A másik gép (a *Barton-Gillette* féle angol gyártmány) állványára s hajtókerekére nézve hasonló az előbbihez, (3 ábra) de egyensúlyozó készüléke van, melyet a

kereket hajtó ember a balkezelével jobbra-balra fel, vagy le tetszés szerint irányíthat. Különben a nyírókést e gépen már nem sodronytekercs, hanem erős fonadékcsőbe rejtett s egymással kapcsolatos láncszemek mozgatják. A 3-ik forma gép

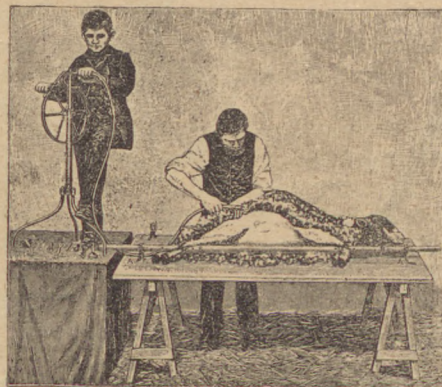
1. ábra. *Klark*-féle nyíró-olló.

végre az u. n. *Burman* et *Sous*-féle szintén egyensúlyozható, de késmozgató készüléke már 3, izületbe összerakott vaspálca, melyek vascsőben vannak elrejtve,

2. ábra. «*Velocifor*» nyírógép.

A *Velocifor*- és *Burmann*-féle gépek nemcsak egy, hanem több állat egyszerre

3. ábra. *Barton Gillette*-féle nyírógép.

nyírására is berendezhetők, egyben pedig motorerővel is hajtathatók, a *Velocifor* emellett késköszörülő készülékkel is felszerelhető (4. ábra) mindhárom — külön-külön ahhoz alkalmas ollókkal — ló, marha és juh nyírására egyaránt használható, egyébként pedig a *Barton*-féle lábbal való hajtásra is berendezhető.

Legújabbán a berlini *Hauptner* czég egy u. n. függő állatnyírót hozott forgalomba, mely mint a 6-ik ábra mutatja, ugyanolyan szerkezetű, mint a *Velocifor*, azonban, hogy (mint a balanc-al ellátottak) mindenfelé fordítható, emelhető, vagy lejjebb ereszthető legyen, kötél segítségével a nyíró-helyiség padmalyára fel-függeszthető.

Mind e gépek között legpraktikusabbnak mondható a lánczczal és vaspálczákkal mozgottatott késű, mert ezek törés esetén olcsón cserélhető ki, nem úgy, mint a sodronytekercsek, melynek ha spirális mozgatója törik, egész új tekercs vásárlása válik szükségessé.

Bizonyos azonban, hogy a *Barton*- és *Burmann*-féleket esetlen, nagy darabok, és drágák (körülbelül 200—240 kor.) a *Velocifor* és függő nyíró jóval kisebb súlyúak s tetemesen olcsóbbak, 160—140 korona, ló-, marha- és juhnyírásra alkalmas késekkel pedig valami 170 korona. Ennél is olcsóbb s a *Hauptner*-féle *Velocifor*hoz hasonló szerkezetű a *J. K. Erker* czégénél (Wien, IX./I. *Strobeck-Gasse* 2) kapható. Ez egy késsel 130 kor., kettővel

220, öt késsel pedig 372 korona. A *Hauptner*-félehez a késköszörülő eszköz külön 24 és 48 kor. Kések köszörülését azonban a szállító czégek is elvállalják.

Ami még a gépekkel való nyírás gyorsaságát illeti, körülbelül mindegyikre nézve áll az, hogy egy lómeignyírás 1 órába kerül s ennyi idő alatt meg lehet egy már gyakorlottabb embernek 20 sertést, 12 juhot és 4 marhát nyírnia, motorral hajtott s illetőleg több késsel bíró géppel önként érhetőleg többet s illetőleg annyival többet, amennyivel több a kés és az azokat vezető emberi kéz.

Egyébiránt megjegyzem, hogy a jelzett 20—24 fillér árt részemről nem tartom magasnak, de a géppel nyírás bizonyára olcsóbbá jó. *Monostori Károly.*

Erőtakarmányok, mint korpa, malomkonkoly, malátacsíra, szárított moslék, szörplé stb. beszerzése végett forduljunk a

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETÉHEZ BUDAPESTEN, V. KER.

Alkotmány-utca 31.

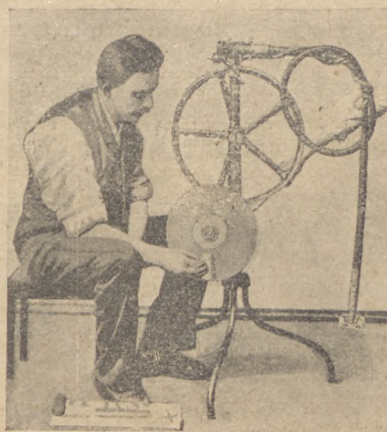
Állategészségügy.

Rovatvezető: **Dr. Rátz István.**

A szarvasmarhák járványos szaruhártyagyulladásása.

Növényevőknél, főleg szarvasmarhákön már régebb idő óta a legkülönbözőbb helyeken egy járványosan felépő szembántalmat észleltek, mely főleg a nyári hónapokban támadja meg az állatokat. Így *Angerstein* a múlt év nyarán a szarvasmarhák között járványos szembajt észlelt, mely a következő tünetekben nyilvánult: A szemekből bőnylákás váladék ürül, mely gyakran a két szemhéjat összetapasztja. A kötőhártya élénkebb vörös, duzzadt, erei tágultak. Néhány esetben a könnyhúsocskán egykét gombostűfej nagyságu és alaku vörös csomó látható (*Conjunctivitis follicularis*?), melyek, miután a szemeket naponta többször 1:3000 sublimat oldattal kimosták, visszafejlődtek. A szaruhártyák diffuse homályosak. Más esetben a nagyfoku kötőhártyahurut mellett az elhomályosodott szaruhártyán félborsó nagyságu részlet domborodik előre, mely hol kékes-fehér, hol sárgás-fehér, vagy világos sárga. Ezen kiemelkedést változó szélességű lazacszinű vagy vörös udvar veszi körül, melyhez a szaruhártya szélétől tágult erek mennek. Ezenkívül nagyfoku fényiszonyodás van jelen. Egyes esetekben a borsószerű kidudorodás erősen sarjadzik, majd ismét fokozatosan kisebbedik és hosszabb idő (a legtöbb esetben 4 hét) múlva a hevenytünetek visszafejlődésével a szaruhártyán kisebb-nagyobb homályok (leukoma, macula vagy nubecula alakjában) maradnak vissza. E mellett a hőmérséklet magasabb, a betegek lesoványodnak, étvágytalanok, a tejelválasztás is csökkent.

A betegség tartama esetenként különböző. Sokszor a szaruhártyagyulladás stádiumában hirtelen javulás áll be, melyet azonban súlyosabb visszaesés követ. Néhány szarvasmarha rö-

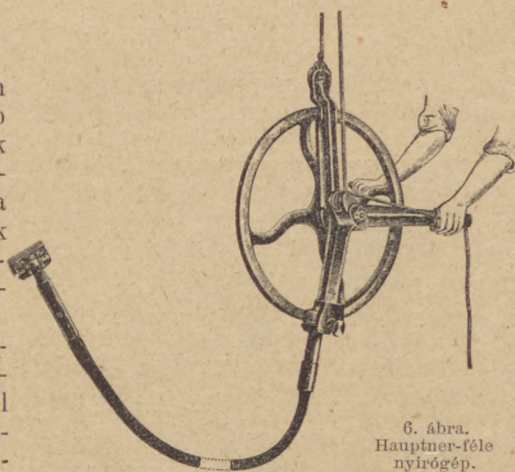

4. ábra. «Velocifor» nyírógép köszörülő készülékkel felszerelve.

vid szünet után másodszor is megbetegedett, sőt pár esetben az a gyuladás

5. ábra. Barton-féle nyírógép, lábhajításra szerelve.

6. ábra. Hauptner-féle nyírógép.

egyk vagy mindkét szem teljes megvakulására vezetett. A bika-csordának kétharmada, a tehéncsordának pedig egyharmada szenvedett ezen betegségben. A bántalom érintkezés útján nem terjed. A szemeket 1:3000 sublimatoldattal kezelte és a betegeket sötét istállóba állította. A kezelés eredménye kedvező volt,

A betegség előidéző oka ismeretlen. De feltűnő, hogy a külön csordában legelő tehenek csupán akkor betegedtek meg, miután a bikák legelőjére hajtottak. Nem valószínű, hogy a bikák legelőjének meszes talaja okozta volna. Bayer tanár Istriában egy tüneteiben teljesen egyező szembetegséget észlelt, az egyedüli különbség abban áll, hogy a Bayer észlelte bántalom ragadós, míg Angerstein-nak még mesterségesen sem sikerült azt átoltani. Bayer ojtási kísérletei a szarvasmarhák szaruhártyájáról kitenyésztett bacillusok tiszta kulturájával negatív eredményűek voltak. Ujabbán Berlin észlelt Mecklenburgban szarvasmarhákön hasonló szembetegséget. (Berliner Thierärztliche Wochenschrift 1899. 42. sz.) Z.

Tejgazdaság.

Rovatvezető: **Sierbán János.**

A Hegelund-féle fejési eljárás.

Tisztelt szerkesztő ur! Igen nagy érdeklődéssel olvastam az „Á. T. Lapok“ f. é. 16 sz. „Tejgazdaság“

rovatában a Hegelund-féle fejési eljárásról szóló cikket — mi Hegelund által, mint új eljárás találtatott volna fel.

Én ezen utánfejési eljárást már több mint egy éve 60 tehénállományból álló tejgazdaságomban meghonosítottam és gyakoroltatom; az ok, ami engem arra készítetett, az volt, hogy fejőim közül került egy, aki úgy véltem, nem kellő kedvel végezi a fejést és talán ki sem feji teljesen a tőgyet. Ne hogy a tehenek a nem kellő kifejés következtében elapadjanak, arra a gondolatra jöttem, hogy az első fejő által az összes teheneket után-

Járgány cséplőkészletek.

Elsőrangú hazai gyártmány!

Darálók. Szecskavágók. Ekék.

2500
gőzcséplőkészlet

és 100.000 különféle kisebb gazdasági gép üzembem.

Első Magyar
Gazdasági Gépgyár
részvény-társulat
Budapest, VI., Váci-ut 19. sz.
Malomberendezésekre külön szakosztály.

A gazdálkodáshoz szükséges összes gazdasági gépek elismert kitűnő minőségben. Szakba vágó kérdésekkel kérjük hozzánk fordulni. Részletes felvilágosítással és árjegyzékkel szívesen szolgálunk díjmentesen.

fejtessem ; a látható eredmény nem nagy, mert az említett tehénállományból átlag mindig 40—48 darab fejős és a naponkénti kétszeri utánfejés 4—4 tehát 8 literet eredményez, ami egy évben körülbelül 2900 literet tesz ki ; de az a cél van egyben elérve, hogy a tehenek nem apadnak idő előttel, melyhaszonszámokkal ugyan meg nem állapítható, de felülmúlja értékében a látható eredményt.

Az utánfejési rendszer nálam semmi költségtöbbletet nem igényel, mert a fejők számát nem szaporítottam és a dolog mégis késedelem nélkül végeztetik — de a takarmányozásban sem kellett semmit pótolni, amellet a tehenek kellő jó erőben vannak.

Nálam a négy fejő egyszerre kezdi a fejést, mire vagy 20 tehén meg van fejve, csak három folytatja a további fejést, az első fejő pedig kezdi az utánfejést, úgy hogy mire az egész állomány megfejtődött, az első fejő az utófejéssel is majdnem készen van ; az egész fejés azon négy ember által alig 2 óra alatt kellő kedvvel lesz végezve és az első fejő majdnem némi ambícióval végzi az utófejést.

En ezen utánfejési rendszert itteni gazdatársaimmal még mult évben közöltem, de azok csak azzal érveltek, hogy ha félórával az utófejés után az utófejést ujjonnan ismételném, ismét azon eredményt érnék el ; elhiszem, hogy az így is lenne, de azért én mégis csak folytatom ezen eljárást és hiszem, hogy gazdatársaim, kik ezt követnék, szinte nem bánának meg.

Amint tehát szerény közleményemből láthatja, a lapjában ujnak és külföldi találmánynak jelzett fejési rendszer, az én tejgazdaságomban meglehetősen idő óta alkalmazásban van és ha nem is állapítottam meg tudományos kutatások alapját azon fenti eljárás eredményeit, de annak gyakorlati értékét már jó ideje felismertem.

Azt hittem, a hazai tejgazdaság jó hírnevének nem válnék rovására, ha tekintetes szerkesztő ur nemzetközi összekötetései révén tudomására hozná egy pár külföldi szaklapnak, hogy az utánfejést gyakorlatilag Hegelundot jóval megelőzve használta már egy magyar tejgazdaság.

Tisztelettel *Pintér Gyula*, Abony.

A Hegelund-féle fejési eljárás nemcsak egyszerű utánfejés, mert hiszen az utánfejést évek óta igen sok tehenészethen gyakorolják, — hanem amint az a 16. számban közöltetett is, — a kifejés után a tögynek bizonyos mód-

szer szerinti *masszírozása* által fokozatosan nyert zsíros tejhozam, melyet rendszeresen végrehajtva, minden 11 tehén után még egy tehén tartását kimélhetjük meg, a költségek felszámítása nélkül.

A cikkben is jelezve volt, hogy tekintettel a fejési idővesztésre és több takarmányra, melyben érvényesülhet a kérdéses fejési eljárás a gyakorlatban, a cikk által inkább az utánfejés fontosságát óhajtottuk kiemelni, ami levélíró sorai által is igazolva van. *Rovatvezető.*

Baromfitenyésztés.

Rovatvezető : **Hreblay Emil.**

Hivatalos.

Választmányi ülés. A „*Baromfitenyésztők Országos Egyesülete*“ igazgatóválasztmánya folvó évi május hó 4-én d. u. 5 órakor a Köztelken ülést tart. A tárgyszerozat lapunk 17. számában közöltetett.

Figyelmeztetés. Azon tisztelt tagjainkat, a kik ezidei tagsági díjukat még be nem küldték, az alapszabályok 7. §-a értelmében e helyen is felkérjük a tagsági díjnak mielőbbi beküldésére, nehogy jogaik élvezetében hátráltassanak.

Kacsatenyésztés.

Felelet az alábbi kérdésre : *Érdemes-e a kacsatenyésztéssel nagyban foglalkozni, s igaz-e az, hogy Amerikában egész gazdaságokat rendeznek be kacsatenyésztési célra ? Erre kíváncsian várom a választ.*

Felelet : Kacsát bizony nagyon is érdemes tenyésztetni nagyban, de csak ott, a hol megvan a szakértelem és a kacsatenyésztéshez alkalmas természeti tényező : a *rovárdús víz.*

Hogy aztán ez a víz patak, folyó, tó, az nem határoz, a földolog az, hogy rovardús legyen és hogy a kacsának a vízre messze ne kelljen járni, mert rossz járók lévén, hamar elfáradnak, sőt meg is sántulnak.

A víz közelsége ezen bajnak elejét veszi s a tenyésztési eredményt igen kedvezően befolyásolja. A kacsatenyésztés, illetve tartás sem megy ma már többé oly könnyen, mint azelőtt, hajdanában, a mikor a kacsatenyésztés ép úgy, mint a más állatok tenyésztésének fáradozása leginkább abban összpontosult, hogy : >hess ki és hess be<, a többi a kacsagondja volt, meg is élt az gazdája földjén, vagy ha annak nem volt : másén.

Amerikában a kacsá finom húsát igen sokra becsülik, s a korai kacsapecsenyéért nemcsak a gazdagabb, de a szegényebb osztálybeliek is nagy árakat hajlandók fizetni ; ennél fogva ott a kacsá iránti kereslet igen nagy, különösen hús-vét táján s így természetes dolognak kell tartanunk, hogy az élelmes farmerek farmjuk egy részét kacsatenyésztésre rendezték be. Némelyik oly nagyarányu, hogy egy idényben 20.000 darab kacsát képes piacra vinni.

Ilyen nagyságu az *Atlantic* nevű farm is, melyet New-York mellett Long-Islandban *Hallok* nevű amerikai 1860-ban alapított, de a melyet 1890-ben a mostani tulajdonos : *Hallok M.* ujjonnan átalakított és lényegesen megnagyobbított.

Az öreg *Hallok*, midőn 1860-ban a kacsatenyésztést farmján berendezte, aligha gondolta, hogy fiának, ennek a modern urnak és világfinak, ki mindennek daczára hétköznap egyszerű munkás többi munkásai közt, mily remekül jövedelmező aranybányát alapít. Az öreg *Hallok* akkor keltező gépeket nem ismert, hanem a kelteztést tyukokkal végeztette ; mindennek daczára kitartó szorgalommal, rettenthetlen vasakaratóval és ügyszeretetével a legkezdetlegesebb tenyésztési és értékesítési viszonyokkal küzdve, képes volt üzemét fokról fokra emelni, annyira, hogy vállalata 10 év mulva már jól, dusan jövedelmezővé vált. Az öreg ur 30 évig vezetete a kacsá-farmot. Fiát benne annak vezetőjéül nevelte s azután, mint a ki jól végezte dolgát, nyugodtan halt meg.

Az ifju *Hallok* pedig azért amerikai, hogy értsen hozzá, miként kell egy nagy dolgot még nagyobbá tenni és mi módon felemelni az ősi kacsá-farmot a kacsá-farmokban leggazdagabb vidék legelső helyére. *y.*

Telepengedély baromfiak vágására.

A kereskedelemügyi miniszter 1901. évi január 1-től kezdve elrendelte, hogy az 1884. évi XVII. t.-cikkbe foglalt ipartörvény 25. §-ának utolsóelőtti kikezdése alapján az ugyanazon szakaszban felsorolt ipartelepek lajstromába az apró állatoknak, szárnyasoknak üzletszerűen nagyban való levágására szolgáló telepek is felvételének. Ezen telepek felállítására, üzemben tartására vagy átalakítására nézve tehát ezentul az idézett törvény 16—39. szakaszaiban foglalt intézkedések irányadók.

Jobb és megbízhatóbb MAGVAKAT

nem is ajánlhatunk, mint a minők 29 év óta

Mauthner Ödön csász. és kir. udvari magkereskedésében
Budapesten kaphatók.

A lóhus.

I.

Igéretet tettem e helyen, hogy idő és alkalom szerint a lóhús-fogyasztás és lóvágóhídi intézmény felett fejtegetésekbe bocsátkozom. Ez ígéretem beváltására az az ismeretes tény indít, hogy a földmivelési miniszter ur a husvizsgálat országos rendezésétárgyában egyszabályrendelet-tervezet elfogadásával már határozott s ebben a lóvágóhidak és lóhús-mészárszékekről is szó levén, már életbe lépése előtt is aktualis a lóhús kérdéssel való foglalkozás annál inkább, mivel a székesfőváros tanácsa egy lóvágóhid felállítását elhatározta s költségvetésébe fel is vette.

Igy állván a dolgok, legyen szabad mindenek előtt egy rövid történelmi visszapillantást vetnem a lóhús-fogyasztásra. Tudva van s első idevágó közleményemben említettem is, hogy a barlanglakó ősember már evett lóhúst és lóvelőt. Erre mutatnak a lakóhelyén egyéb csontok között található felhasított lócsontok. A történelem előtti vándor lovasnépek is fogyasztották a lóhúst. A történelmi időből tudjuk azt, hogy Mózes megtiltotta népének a nem hasított körmű állatok húsának fogyasztását. Ez arra mutat, hogy az ő idejében fogyasztották a nem hasított körmű ló húsát. Ették régen, eszik ma a lóhúst a kínaiak, s fogyasztották, áldozatul hozták az ázsiai népek majdnem kivétel nélkül, azonkívül a régi skandinávok, hunok, magyarok, germánok s ma is szenvedélyes lóhúsevők a kirgizek, talárok, kalmukok, daczára annak, hogy ezek egyéb háziállatok nagy sokasága felett rendelkezik.

Krisztus születése után bizonyára papi befolyásnak tulajdonítható, hogy a hová a kereszténység utat tört, ott a lóhúsevés lassan-lassan beszűnt, mert valószínűleg tilalom alá vetették. Erre mutat pl. az, hogy a VIII. század elején III. György pápa Bonifaciust, a nagyhatalmu hittérítőt utasítja, hogy a vad és szelid ló húsának fogyasztását beszüntetni törekedjék. Történt pedig ez ekkor és már Mózes korában azért, mert a miként a sertéshústól, a lóhústól is betegségeket kaptak az emberek, névszerint az elsőől pántlika gilisztát, az utóbbitól kiütéseket a bőrön. (Valószínűleg taknyosságot, bőrférgét.) De hol állott akkor az állategészségtani, kórtani, husszemplélesi ismeret! Indokolt lehetett akkor ez a tilalom; később már nem volt az, és ma egészen illuzorius volna az ily tilalom, tekintettel az azóta oly óriási mértékben haladt orvosi és állatorvosi tudományra és kivált a szigorú husszemplére, mely pl. európai államokban ma végrehajtják.

Sok időbe is került, míg az efféle tilalomnak hatása alul egyes népek magukat felszabadították és a lóhús-fogyasztáshoz eleinte kényszerhelyzetből, inségből folyólag, később ily kényszerítő ok nélkül is, visszatértek.

Olaszország valószínűleg már 1800-ban bekeverte a ló, szamar és öszvér húsát szalámijába, Dánia ugyanez időtájt (1807-ben) pedig már királyi szabadalom mellett ette az equidák húsát, előbb Koppenhága körülzárolásánál, kényszerüsből fogyasztván azt.

Tudva van, hogy a napoleoni hadjáratokban a lóhús a hadsereg élelmezésében szerepet játszott s hogy 1870—71-ben a németek által körülzárt Páris 65,000 lovat fogyasztott el, Metz pedig egy ló mennyiséget, amely 6 millió frankot reprezentált. Az 1816—17-iki általános inség idején szintén több állam ráadta magát a lóhúsevésre s e kényszerhelyzet megszűnése csak némely helyen eredményezte a lóhúsevésről való felhagyást, úgy hogy a 40-es és 50-es években nyilvános lóvágóhidak és lóhús-mészárszékek felállítására kezdtek gondolni a városi hatóságok s pl. ilyeneket 1847-ben Németországban, 1850-ben Ausztriában és Franciaországban állami engedéllyel fel is állítottak s ezek óriási mértékben elszaporodva maig léteznek.

A lóhús iránti ellenszenvnek legyőzése sehol se ment könnyen, de ment. Berlinben, Bécsben már a dolog kezdetén, előkelő ügybarátok nyilvános lóhús-ebédeket s vacsorákat rendeztek, ekként is propagandát csinálván annak. Ez államokban haladt is az ügy oly roppant mértékben, hogy volt időszak, mikor Párisban 10 év alatt 10 ezer dróbról 30 ezer darabra, Wienben 4 ezerről 20 ezerre, Berlinben 6 ezerről 25 ezerre szökkent fel a fogyasztás s ma mind e helyeken legalább is duplája forog fenn e számoknak, mi mellett pl. Németország mintegy 4—500-nyi lóvágó-hidjáról 50—60 ezer darab ló kerül fogyasztás alá évenként.

Minálunk, lovakatis áldozó és fogyasztó őseink ideje óta, csak nagy szükségek idején határozottak el magukat az emberek a ló húsának megévesére s újabb időben csak nem tudva, (pl. a bécsi virslikben, olasz mortadellában) vagy titokban, fellette kis mennyiségben fogyasztották azt. A konzumra alkalmas magyar ló így rendszerint, Wienbe került s onnan vissza a magyar gyomorba. Így folyik ez most is. Mert nem akadt senki előző időben, aki felhívta volna a figyelmet ezen nagyrészt veszendőbe menő tápláléknak fontosságára s a lehetőségre, hogy azt a nemzeti vagyónak meg lehet menteni, avval nagyon de nagyon sok gyomrot olesón és mégis sikeresen meg lehet tölteni.

Ha jól vagyok értesülve, először 11 év előtt Szalkay Gyula, az állatvédő-egyesület akkori igazgató-titkára hívta fel a figyelmet erre a kérdésre, a természetvizsgálók brassói gyűlésén. Már akkor s azóta akadtak volna magánvállalkozók lóvágóhid és lóhús-mészárszék felállítására, de lépéseik megtörték az illetékes fórumok ellenállásán. A székes-főváros

belátta e kérdés fontosságát s már 1893-ban elhatározta, hogy külön lóvágóhidat fog építeni. A kérdés megoldásának kedvező lökést adott aztán az, hogy Tormay Béla 1894-ben az orsz. közegészségügyi tanácsban pártfogoló véleményt nyilvánított, mit a tanács magáévá tett. Egyben sürgette és pedig untalan az orsz. állatvédő-egyesület is a kérdés megoldását, az orsz. állatorvosegylet pedig a hazai husvizsgálatra vonatkozó rendelet-tervezetet terjesztett a földm. miniszter elébe, mely az idén szakértekezlet elé vitetett s pártolva és javítva elfogadtatott.

Megvan hát íme s illetőleg meglesz már a lehetőség arra is, hogy hazánkban lóvágóhidak és lóhús-mészárszékek létesülhessenek. Nem lehet kétség, hogy első sorban a székes-főváros most már sürgősen hozzájárul az eszme megtestesítéséhez s a tervbe vett lóvágóhidat felépíti. Más kérdés, hogyan fogja majd fogadni a fogyasztó közönség és egyéb érdekelt fél ezt az egész intézményt. Mert nagy nálunk az előítélet, nagy ebben a tájékozatlanság is. Ennek eloszlátásához hozzájárulni kötelesség, azért én következő alkalmakkor felvilágosítás, tájékoztatás-képen még egyéb taglalásba is belebocsátkozom.

Monostori Károly.

Különfélék.

Lapunk mai száma a nyomda május elseji ünnepe miatt, egy nappal később jelenhetett meg.

Halálozás. Szikszay Elemér, a földmivelésügyi miniszterium állattenyésztési osztályába beosztott állattenyésztési m. kir. felügyelő — mint résztvétel értesülünk — üdülés végett a délvidékre való utaztában, Velenczében meghalt. Állattenyésztési ügyünk egy fiatal, szorgalmas munkását vesztette el benne.

Gyapjuakció. Az idej gyapjuakciók első sorozata július hó 8-án veszi kezdetét. Az eddig történt bejelentések, melyek az intézmény régi és nevesebb hivatott majdnem kivétel nélkül ismét egyesítik, már most is biztosítják az idej aukeziók teljes sikerét, amennyiben ezen siker a kellő választékból és az ezzel arányos eléggé nagyszámú vevőközönség érdeklődésétől függ. Ehhez járul azonban ezúttal, hogy a konjunktúra alakulása nagy mérvben fogja a siker kifejlődését elősegíteni. Ha nem is oly magas árak mellett, mint az 1899-ik évben, de ugyanolyan élénkséggel keresik majd az új magyar gyapju-terméket az idej akciók alkalmával. Az aukeziókra szánt küldemények számára engedélyezett fuvardijkedvezmény az idej aukeziók tartamára is érvényben lévő kellő időben, vagyis május hó 13-án lép hatályba. A kellő számú ingyenes raktárhelyiségről való gondoskodást azonban mindazon beküldők segítik elő, kik részvételi szándékukat mihamarább bejelen-

tit. Minden gyapjutermelőnek saját jól felfogott érdekében legmelegebben ajánlhatjuk, hogy a magyar gyapjutermekek központosított értékesítésének ezen alkalmát megragadva, az aukcióeladást igénybe vegye. (Czim: Heller M. és Társa, Budapest, V., Erzsébet-tér 13.)

Tojánhűtő kamrák. A breszlai közbizottság hűtőkamaráit az ottani mézárások nem használják ki eléggé, úgy, hogy nem jövedelmez megfelelően. Ez okból a városi hatóság elhatározta, hogy a költségek példájára ezeket a hűtőkamarákat tojás beraktározására is használja. A tojáskezelési eredményeket április és májusban rakják a hűtőkamarákba és csak október-január hónapokban fogják kivenni. A tojás eltartása ezen kamrákban kevésbé költséges, mint a hus eltartása. Ha a kísérlet sikerül, akkor a breszlai tojásüzlet mely eddig a hűtőkamrák hiánya miatt nem fejlődhetett kellőképpen, tetemes lendületet fog venni.

A csabai luxuslövésár. A békésmegyei gazdasági egyesület Békés-Csabán katonai luxuslövésárral egybekötött luxuslövésárt rendezett. A kedvezőtlen idő a vásárt jelentékenyen befolyásolta, a melynek eredménye ennek ellenére kedvezőnek mondható. Bejelentettek a vásárra 406 darab luxuslovat, melyek közül 31 háttas ló volt. Fölhoztak 385 darabot, elkelt 113 darab íó 841 korona átlagáron 95,034 korona értékben. A vásárra nagyszámu külföldi vevő is érkezett.

Szibériai vajkivitel. Tomszkban tejgazdasági kongresszust tartottak, melyen elhatározták, hogy a vajkivitel egy állandó központi irodával bonyolították le, melynek ügynökei lesznek Londonban és Kopenhágában és a mely a vajat ólomzáras hordókban fogja elszállítani.

A sertésvásárpénztár. A fővárosi közgyűlése tudvaleg utasította a tanácsot, tegyen javaslatot a sertésvásártéren felállítandó sertésvásárpénztár berendezésére. Az érdekeltek viszont a minap küldöttség útján arra kérték a polgármestert, hogy a főváros ne állítsa föl az új intézményt. A közigazgatási ügyosztály május 11-ére értekezletre hívta meg az összes szakköröket. Az értekezleten vitadják meg, hogy szükség van-e a sertésvásárpénztárra vagy sem. Az ügyosztály a következő kérdéseket küldte meg a szakköröknek, hogy tanulmányozzák s az értekezleten adják meg a választ. A kérdések ezek: Általánosságban milyen célú tűzzenek ki a sertésvásárpénztár elé. A sertésvásárpénztár micsoda üzletágakkal foglalkozzék, mekkora terjedelemben, milyen irányban. Foglalkozzék-e előlegezésekkel és hitelezéssel s kinek a részére. Élő sertésekre adjon-e csak hitelt vagy előleget, vagy terményekre (hus, szalonna zsir) is. Bizományi üzletet gyakoroljon-e s hogyan, kizárólagos joggal, vagy anélkül. Foglalkozzék-e és pedig obligatóriusan vagy fakultative a vásári pénzforgalom lebonyolításával (inkasszó). Ő végezze-e a hajtói szolgálatot, kizárólagos joggal,

vagy anélkül; továbbá a bélyegzést. Foglalkozzék-e banküzletekkel, esetleg más üzlettel, például állatbiztosítással. A henteseknek mennyi minimális időre adjon hitelt, mennyi legyen a sertésvásárpénztár alapítókéje. Tudvaleg a legközelebbi érdekeltek, még pedig a gazdák, hentesek és bizományosok már több alkalommal kifejtették álláspontjukat a tervezett sertésvásárpénztári intézményvel szemben, még pedig oly értelemben, hogy annak életbeléptetése nemcsak felesleges, de határozottan káros, miért is annak szervezését a leghatározottabban ellenzik. Ezt az álláspontjukat az értekezleten is ki fogják fejteni, hangsúlyozásával annak, hogy ha a főváros az érdekeltek határozott ellenzése dacára mégis életbeléptetné ezt az intézményt, akkor legyen az fakultatív jellegű s bizományi üzlettel absolute ne foglalkozhassék.

Juhok kedvezményes szállítása. Az erdélyrészi vonalakon és Máramaros megyében fekvő állomásokról Liptó vármegyében fekvő állomásokra az ottani gazdasági egyesület czimére való rendeltetéssel teljes kocsirakományokban szállítandó juhkezelési demények után a szállításban részes vasutiságzatóságok vonalain kocsis- és kilométerenkint 30 fillér egysegtétel, kocsis- és pályánkint 4 korona kezelési illeték és 5% szállítási adón alapuló mérsékelt vételdíj nyer alkalmazást díjvisszatérítés útján.

A budapesti marhavásárok korlátozásának megszűnése. A földművelési miniszter rendeletet adott ki, amelylyel hatályon kívül helyezi a fővárosi marhavásárokról az év márciusában megállapított állatforgalmi korlátozásokat. Ennek folytán a fővárosi marhavásárokról most már nemcsak vágóállatokat, hanem gazdasági és tenyészállatokat is lehet az állategészségügyi szabályok betartásával hozni. Miután a ragadós száj- és körömfájás az országban még el van terjedve, a miniszter, hogy a fővárosi marhavásárok veszmentségét biztosítsa, a vásárra felhajtott állatok megvizsgálásánál a legnagyobb óvatosságot és gondosságot rendelí s ez okból a bivalyokat illetőleg — miután ezeknél a gondos vizsgálat lehetősége ki van zárva — kijelenti, hogy azokat csak mint vágóállatokat lehet Budapestre felhozni, innen azonban sem Ausztriába, sem Horvátországba, sem a vámkülföldre kivinni tilos.

Tejgazdasági tanítások rendszeresítése. A porosz mezőgazdasági kamarák központja legközelebb összehívni szándékozik a tejgazdasági iskolák vezetőit, hogy a német tejgazdaság további fejlesztése érdekében a tejgazdasági tanügyet egységes megállapodás útján rendszeresítsék.

A tavaszi II. luxuslövésár. A XXIV. luxuslövésár f. hó 25—28-ika között tartott meg az OMGE védnöksége alatt a Tattersall-telepen. Ez a II tavaszi luxuslövésár úgy a vásár forgalmát, mint a vásárra felhozott anyagot tekintve is fölülmulta a márciusi vásárt. A vásárra 510 lovat jelentettek be, melyből 20 négyes-

fogat, 78 hintós kettős, 116 jukker és 60 háttas volt. Nagyszámmal és kiváló példányokkal voltak képviselve az amerikai fajta ügetők. A vásár díjazással volt egybekötve. A négyesfogatok első díja egy masszív ezüst pokál, a hintósoké Kézdy Kovács László egy szép festménye, a háttasoké egy aranyozott lovasszobor, a jukkereké ezüst tál. A többi 7 díj magyar eredetű iparművészeti tárgy. Darányi földművelésügyi miniszter a vásár legszebb luxus-fogata díjazására 1000 kor. értékű díjat adott és f. hó 27-én d. u. végignézte a vásárt. Érdeklődött a felhajtás és díjazás iránt, s megelégedését fejezte ki a látottak felett. A vásár díjazásainak eredménye a következő:

Négyes fogatok: I. díj: dr. Darányi Ignác földművelésügyi miniszter tiszteletdíját Andrassy Géza gr. amerikai fv. fogatának, mint a vásárra fölhozott fogatok között abszolút legjobbnak ítélte oda. II. díj: Baruch Jenő fogatának. III. díj: Domahidy Elemér fogatának. *Elismerő oklevél:* nemeskéri Kiss Pál fogatának. **Hintós kettősök:** I. díj: Andrassy Sándor gr. fogatának. II. díj: Bruder Antal fogatának. *Elismerő oklevél:* Fischer és Keller fogatának. **Jukker kettősök:** I. díj: Döry Elek amerikai fv. fogatának. II. díj: Wesselényi Miklós báró fogatának. III. díj: Tevegy Béla fogatának. *Elismerő oklevél:* Békassy István fogatának. **Háttas lovak:** I. díj: Andrassy Géza gr. háttasának. II. díj: Tothváradny Aszóth István háttasának. III. díj: Zech Arnold báró háttasának. IV. díj: Almásy Géza háttasának. *Elismerő oklevél:* ráthonyi Reusz Henrik háttasának. Eszterházy László gr. háttasának. A vásár forgalma igen élénk volt. Az első napon 82 ló kelt el 1200 koronán felüli átlagáron, a második napon 52 ló 1242 korona átlagáron s a harmadik napon 120 ló 1100 korona átlagáron. Az állami lótenyésztézetekből kisorsolt lovakat f. hó 29-én mutatták be, árverésük pedig 30-án ment végbe.

A lóvágóhid. Lapunk 17-ik és mai számában is foglalkozunk a lóhusfogyasztásnak jelentőségéről és arról, hogy mily szükséges volna a fővárosi élelmezési piacnak lóhussal való ellátása s így egy lóvágóhidnak felállítására. Illetékes körök már régóta foglalkoznak ez eszmével s most már a főváros mérnöki hivatala előterjesztést is tett a tanácsnak, hogy a lóvágóhidat a Gubacsi-ut, Mester- és Kénuteza által határolt területen a sertésközvágóhid mögött rendezzék be. A lóvágóhidat ötvenezer korona költséggel ideiglenesen akarják berendezni. Meg akarják várni, hogy a budapesti közönség megszokja-e a lóhust. Ha a közönség megszokja, akkor építik csak meg a végleges vágóhidat.

A bécsi nemzetközi méhészeti kiállítás magyar osztagja kiállítói a díjosztás alkalmával méltó elismerésben részesültek. Első helyen áll a gödöllői méhészeti gazdaság, a mely Viktor Lajos kir. herczeg

ajándéka, aranyserleget nyert. Diszoklevelet kaptak: a magyar királyi földművelésügyi miniszterium, Kühne E.; ezüstérmét: a magyar fémlemezipar részvénytársaság, Vámosy Mihály, Kakuksi Lieber József, Ambrózy Béla báró, Tóth János, Saárossy Ferenc, Kovács Antal, Fülöp Ákos, Thassy Géza, Dessewffy S. csanádi püspök, Balla Kálmán, B. Szabó Imre, Toecsek M., Kurz Sándor, Guttmann A.; eg éb kitüntetésekben részesültek: Hrankay B., Mathey K., a csiksomlyói tanítóképző, Szabó S., Vén A., Uhlarik S., Fatter P., Nagy J., Valló J., Wallavich J., Kudlicska S., Benedek G., Dlusztus A., Guist M., Roller J., Kozáky J., Rieszer P., Serbán S., Tóth Jánosné és Patka V.

Dánia állattenyésztésének jelentősége. Dániának, hol a mezőgazdaság a legkedvezőtlenebb helyzetéből küzdött fel magát a fejlődés magas fokára, 1902. évi július havi statisztikája élén mutatja az állattenyésztés nagy jelentőségét. Ebben a hónapban ugyanis a következő állati gazdasági termékek kerültek Dániából kivitelre és pedig: 168,1 3 hordó vaj 8.405,150 kg. sulyban; 23,451 láda vaj és pedig részben friss, részben bádagszelencékben konzerválva; 60.000 bál szalona 6.675,130 kg. sulyban; 2345 hordó füstölt sertésus 351,570 kg. sulyban; 679 hordó sózott marhahus 101,840 kg. sulyban, 36 480 láda tojás (52.531,200 db); 801 672 kg. friss marhahus 15,798 kg. friss sertésus; 2.201,070 kg. vágóhídi s egyéb termék (zsír, faggyu, bőrök, stb.); 4006 darab szarvasmarha és 1481 ló. A felsorolt kiviteli cikkek összértéke 29.300,000 korona.

A sertés-árak emelkedése Bécsben. Abécsi sertéspiaczokon a f. év elején kezdve a hizottsertések felhajtása mélyen alatta maradt a keresletnek, úgy hogy a magyar sertések ára, mely csak a múlt hó végén is élő métermázsánkint 9 koronával emelkedett, az év elejétől már 20 korona emelkedést mutat, ami annál figyelemreméltóbb, minthogy az 1902. év folyamán az előző év végének jegyzésétől számítva 23 koronát tett az áremelkedés élő métermázsánként. A jelenlegi jegy. és 127—130 korona 100 kg.-ként elsőrendű hizott sertésekért (a múlt év hasonló időszakában 99 kor.) és ezzel oly magasságot ér el, aminő egyszer megközelítőleg 1882-ben fordul elő a bécsi sertéspiaczon. Hogy általában a zsiradék-árak ára egy év alatt minő emelkedést ért el, legjobban mutatja, hogy a sertés-zsír ára jelenleg 77—79 korona, míg a múlt év márczius havában 53—56 korona volt, a szalona ára pedig 70—72 korona a múlt évi 51—52 koronával szemben. Az árjegyzés inkább csak névleges, mert még ezeken a magas árakon is nagyobb mennyiségű árut nem lehet beszerezni a bécsi piacon. A hizott sertések gyenge felhajtásának okául a hizalók a múlt év minőségileg rossz tengeri-termését hozzák fel.

Baromfitenyésztők Országos Egyesületének postája.

Tagdíjnyugtázás. Tagsági díjakat fizettek 1903. ápr. 18-tól ápr. 29-ig 1903-ra. *Hanel Béla, Sauerborn Károly, Fröhlich Frigyes, Lengyelóti uradalom.* *H. J. urnak Náduvar.* Pekingi kacsákat Illés Antaltól szerezhet be. Lakik Sásvárott. *D. B.*

urnak, Enyiczke. Igen a miskolci kiállításon sok szép fajbaromfit szerezhet be. *S. M. urnak Szt.-Mihály.* Levelére bő választ küldtünk szintén levélben. *J. M. urnak, Ercsi.* A tojásértékesítő szövetkezetek alapszabályai postán lettek megküldve. *K. Sz. urnak, Nagylak.* A legutolsó kimutatások szerint Angliának baromfi és tojás bevitelére 1901. évben 6 $\frac{1}{2}$ millió sterling értékű volt. *V. L.-né urnónek, Arad.* A tyukoknak rovarirtásra való felhasználása sok helyen járt sikerrel és pénzügyi haszonnal. Így szőlőben és luczernásokban lehet őket bogár- és rovarirtásra felhasználni. A célnak megfelelően kiválasztás útján lehet a magyar fajtából alkalmas állományt alkotni, ami 2—3 év alatt sikerülni fog. A kopaszodó, nehezen tolasodó csibéket föltétlenül ki kell selejtezni, ha lehet a szülőket is, hogy magjuk veszszen, ép úgy azt a tyukot is el kell pusztítani, a mely lágy tojást tojik, daczára a foszforsavas meszetetésnek. Helyes keresztzéssel is lehet a testnagyságot növelni, de lehet a helyes kiválasztással is: ha keresztzést szándékoznak alkalmazni, akkor jó erre az orpington kakas. *H. S. urnak, Sz.-Battyán.* Nemes himbaromfiakat cserébe egyesek nem, csak községek kaphatnak.

Magyar Olajipar Részvénytársaság — Budapest. —

Gyár: IX., Soroksári-út 11. sz.
Iroda: VII., Károly-körnt 3. sz.

Vásárol:

Lenmagot Kendermagot
Repezt Napraforgót
Gombórkát Tökmagot
Ricinusmagot

Szállit:

Olajpogácsát
Repezoajat Petróleumot
Lenolajat Carbolineumot
Olivaolajat Towotte kenőcsöt
Gépolajat Kocsikenőcsöt

Állatkereskedelem.

Az „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok“ eredeti tudósításai.

Budapesti lóvásár. 1903. ápr. 30. Fölhajtott 675 drb. Ebből jobb min. hátsó — drb, jukker 14 drb, hintós 10 drb, igás 50 drb, fuvaros 16 121 drb, parasztló 400 drb, alárendelt minőségű 80 drb. Eladott: 369 drb. Árak: drb-onként kor. hátsó ló —, jukker: 380—480, hintós 350—420, igás 200—310, fuvaros 16 100—195, parasztló 44—100. Irányzat: A vásár hangulata élénk.

Budapesti szarvómarhavasár. 1903. ápr. 30. Fölhajtott: borjú 683 darab, bárány 131 darab. Árak: Borjú I. oszt. kg.-ként 82—96 fill., II. oszt. 64—89 fill., bárány páronként 6—14 kor. Irányzat: A vásár hangulata élénk.

Budapesti vágómarhavasár. 1903. április 30. Fölhajtott: hizott s legelőmarha 2685 drb, csontozó, való marha 482 drb, összesen 3167 drb. Ebből: ökör 2012 drb, bika 245 drb, tehén 778 drb, bivaly 132 drb, növendékmарha — drb.

Árak: (100 kilogrammonként koronaértékben.)

1903. április 2.	I. rendű	II. rendű	III. rendű
Magyar hizott ökör	64—70	54—62	48—52
Tarka hizott ökör	66—72	56—64	48—54
Tehén	58—66	48—56	40—46
Szerbiai ökör	62—66	54—60	48—56
Bika	63—71	54—62	46—55
Növendékmарha	—	—	—
Bivaly	—	34—46	—

Irányzat: A vásár hangulata élénk, az árak fiatal marhánál 1—2 koronával emelkedtek, bikánál 4—6 kor.-val emelkedtek, ökrökönél 1—2 koronával csökkentek.

Budapesti juhvásár. 1903. ápr. 23. Fölhajtott: — drb. Árak: q-kint korona értékben. Elsőrendű hizott ür —, középmínőségű hizott ür —, legelőn javított ür — pár-kint, javított anya —, szerbiai raczkajuh —, keeske — bárány —. Irányzat:

A kőbányai sertéspiacz heti forgalma. 1903. április 23-tól 1903. április 29-ig. Sertésállomány volt 1903. április 22-én 39432 darab. Ehhez érkezett: magyar 2861 drb, szerb 3372 drb, összes állomány 45165 drb. Elszállított: drb. Maradt állomány 1903. április 22-én 4125 darab.

Budapesti ferencvárosi sertés-zártvásár.

Nap	Érk. waggon	Érk. darab	Sertés-közvágó-hídra elszállított	Eladatlantul maradt
április 24—30.	76	2875	2985	261

Napi árak fillérekben

Nap	Öreg				Fiatal				Süldő
	I. rendű 850 kg. feletti	II. rendű 280—850 kg.-ig	Nehéz 800 kg. feletti	Közép 240—300 kg.-ig	I. rendű 240—300 kg.-ig	II. rendű 240—300 kg.-ig	Könnnyű 220 kg.-ig	Süldő	
április 24-én	98-105	95-105	105-110	100-108	92-100	90-102			
április 30-án	100-106	94-106	104-107	92-104	84-92	—			

Irányzat: Vásár közepes. Árak hanyatlóban.
A győri sertéspiacz forgalmáról. — 1903. április 23-tól április 29-ig. — 1903. április 22-én volt állomány 18992 drb, ehhez érkezett 161 darab, összesen 19156 drb. — Elszállított: győri fogyasztásra 95 drb, belföldre 13 drb, Bécsbe 1096 drb, Csehországba 81 drb, összesen 1285 darab. — Maradt állomány április 29-én 17891 drb. — Árak 132—134 fill.

Hizott sertésárak:

(Megállapodás szerinti élő súly és 4% levonással.)
Magyar öreg nehéz párja 400 kg. fölül 128—132 fill.
Magyar közép párja 300—400 kg.-ig 128—130 fill.
(Az alábbi árak 45 kg. élő súly és 4% levonással értendőek.)
Magyar fiatal nehéz párja 300 kg.-on fölül 128—136 fill.
Magyar közép párja 250 kg.-on fölül 128—136 fill.
Magyar könnyű párja 200 kg.-on fölül 124—132 fill.
Szerb nehéz párja 260 kg.-on fölül 124—132 fill.
Szerb közép párja 250 kg.-on fölül 124—132 fill.
Szerb könnyű párja 240 kg.-on fölül 120—124 fill.
Irányzat: Változatlan.

Sovány sertésárak:

(Az árak 4% levonással élő súlyban értendőek.)
Öreg 2 éven fölül 100 f.-től 104 f.-ig, öreg 2 éves 100—108 f.-ig, vészen átment 2 éven aluli süldő 120—128 f.-ig, vészen át nem ment 2 éven aluli süldő 94—100 fillérig. Irányzat: Változatlan.
A fent jelzett sertésmennyiségből németországi vevők által határszéllégi vágóhidak útján élő állapotban — drb lett Németországba elszállítva.

Bécsi juhvásár. 1903. ápr. 23. Fölhajtott: 2688 darab. Árak: kg.-kint fill.-ben: angol husos ürök —, I. rendű hizott ür 54—56, középmin. hizott ür 46—52, kee-ke — bárány —. Irányzat: Lányha.

Bécsi szarvómarhavasár. 1903. április 30. Fölhajtott: 4035 drb borjú, 1745 drb sertés, 192 drb juh, 2276 drb bárány. Árak: kg.-kint fill. borjú I. o. 102—120 —, borjú II. o. 80—100, hizott sertés 106—118, süldő sertés 90—108, hussertés 101—120, juh 80—100, bárány páronként 12—30 kor. Irányzat: csendes

Bécsi szarvasmarhavasár. 1903. április 27. Fölhajtott: hizott és legelőmarha 3591 drb, csontozó való marha 839 darab, összesen 4430 darab. Ebből ökör 3298 drb, bika 496 drb, tehén 480 drb, bivaly 156 drb. Vesztegvásárra felhajtott — drb.

Árak: (100 kilogrammonként élő súlyban koronaértékben fogyasztási adó nélkül.)

1903. április —	I. rendű	II. rendű	III. rendű
Magyar hizott ökör	70—75	62—69	52—61
Galicziai hizott ökör	70—76	66—73	58—65
Tarka hizott ökör	80—84	70—79	60—69
Bikák	44—70	—	—
Hizott tehén	48—64	—	—
Legelőmarha	—	—	—
Csontozó való marha	41—70	—	—
Bivaly	36—48	—	—
Konzerváru (selejt)	—	—	—

Irányzat: Kissé élénk változatlan árak mellett.

Bécsi sertésvásár. 1903. április 28. Fölhajtott: hussértés 4811 darab, zsirsertés 5019 drb, összesen 9830 drb. Ebből: magyarországi 5119 drb galicziai 4495 drb, egyéb 216 drb. Arak: kgrammonként élő súlyban fill.-ekben: elsőrendű nehéz magyar 116—118 (kiv. 120), elsőrendű közép magyar 101—115, könnyű magyar 100—106, öreg nehéz magyar 103—115, szerémség (horvát) —, szedett sertés 100—106, galicziai süldők 76—98, galicziai öreg —, hussértések 76—98. Irányzat: Lanyha.

Baromfi piac.

Magyar Gazdák Vásárcsarnok Ellátó Szövetkezet jelentése. Budapest, 1903. április 30.

Élő baromfiak: Csirke rántani való egy pár 200—280, csirke sütni való hazai egy pár 200—400. Tyúk, hazai egy pár 300—400. Káppan hizott egy pár —, Rucza hizott Ia egy pár 500—600, rucza hizott IIa egy pár 480—500. Lud hizott Ia 1200—1400, lud hizott IIa 1100—1200. Pulyka hizott Ia 900—1000, pulyka hizott IIa 800—900 fill.

Vágott baromfiiban és I.-rendű szépen, tisztán kezelt hizott ludak kilója 1.20—1.30, vágott pulykák kilója 1.00— fill. kilónként, minőség szerint.

A tojásüzletben Ia friss telt tojás 58—59, gyengébb minőségű 56—57, apadt —, meszes — koronát jegyzett eredeti ládánként.

Ragadós állati betegségek állása Magyarországon. 1903. április 25-én.

A betegség neve	Összesen		A m. heti állapothoz képest			
	közesség	udvar	több		kevesebb	
			közesség	udvar	közesség	udvar
Lépfene	17	18	8	9	—	—
Veszétség	74	74	1	1	—	—
Takonykór	58	60	11	10	—	—
Ragadós száj és körömfájás	86	232	—	13	13	—
Ragadós tüdőlob	—	—	—	—	—	—
Juhhimlő	5	13	1	1	—	—
Ivarszerű hólyagos kiütés	50	104	8	8	—	—
Rühkór	553	1118	34	122	—	—
Sertésorbáncz	60	165	6	69	—	—
Bivalyvész	—	—	—	—	—	—
Sertésvész	244	—	3	—	—	—

Vajpiac.

Az «Alfa Separator» részvénytársaság jelentése.

Budapest, 1903. április 28. Teavaj centrifugált 2.10—2.30, vaj, köpült 1.60—1.80 korona kgr.-kint. Tehénturó Ia —30, tehénturó II-a —24 fill. kgr.-kint. Irányzat: Lanyha, életlen forgalom.

Bécs, 1903. április 28. Legfinomabb teavaj 2.10—2.20, finom teavaj 2.—2.05, parasztvaj 1.20—1.30, tehénturó — kör. klg.-kint.

Irányzat: Csöndes.

Berlin, április 27. I. oszt. vaj 111—114 II. oszt. vaj 108—113 márka 50 kgr.-kint. (1 márka = 120 fill.) Irányzat: Csöndes.

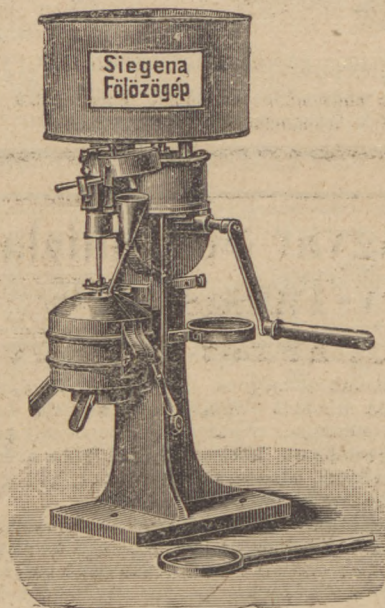
Hamburg, április 27. I. oszt. vaj 110—113 II. oszt. vaj 105—107 márka kgr.-kint. (1 márka = 120 fill.) Irányzat: Csöndes.

London, apr. 27. I. oszt. vaj 109, II. oszt. vaj 106 s pr cent 50 kg.-ként. (1 s = 120 fillér.) Irányzat: Csöndes.

FEHÉR MIKLÓS

gépgyár & részv.-társ.

Budapesten, V. kerület, Külső Váci-ut 80. szám.

A máv. gépgyára gazdasági gépeinek eladása.

BERENDEZ:

tejszövetkezeteket, modern magán tejgazdaságokat.

ÁLLANDÓ RAKTÁR:

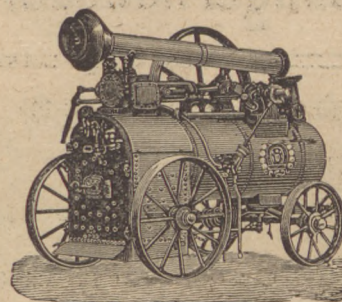
legjobb minőségű összes tejgazdasági cikkekben. Költségvetésekkel és tervekkel díjmentesen szolgálunk.

A pozsonyi II. mezőgazdasági országos kiállításon **diszoklevél**. A legnagyobb kitüntetés.

! Árjegyzékeket ingyen és bérmentve !

Használt és javított lokomobilok és gőzcséplőgépek.

Csereüzletek. Mindenemü gazdasági gépek.

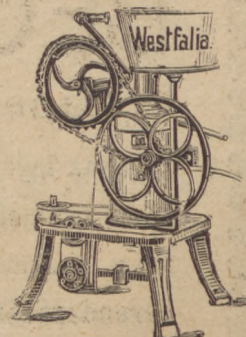
WESTFALIA SEPARATOR GÁL ÉS FODOR

Budapest, V., Váci-körút 44. sz.

A legtükéletesebb szabadalmazott „WESTFALIA” separatorok.

A legujabban szabadalmazott tejelőmelegítők kizárólagos elárúsítói. Tejszövetkezetek, tejtelepek, vaj és sajtgyárak teljes berendezéséről erő és kézi hajtásra díjtalanul szolgálunk tervekkel és költségvetéssel.

Tessék árjegyzéket kérni

Sürgőnyczim : Consum, Budapest. Telefon : 25—02

Magyar Élelmiszer-Szállító Részv.-Társaság

Budapest, VII. ker., Kerepesi-út 20. szám.

ÜZLETÁGAK:

Szállítási osztály: baromfi-, tojás-, vad-, vaj-, gyümölcs- és főzélküldemények után, ha a társaság neve alatt kerülnek feladásra jelentékeny szállítási kedvezményeket folyósít. A szállítmányozásra vonatkozó mindenemü kérdésekben (fuvardíjak, utirányok stb.) készséggel nyújt felvilágosítást.

Kiviteli osztály: A társaság berlini fiókja mindenféle elemi cikkek bizományi értékesítését elvállalja. Az árukra előlegeket is folyósít.

Sértésbizományi osztály: A ferencvárosi sertésvásáron elvállalja hizott sertések bizományi értékesítését.

— Közlelbbi értesítéseket a társaság igazgatósága ad. —

Tenyésztő Ön? Kiváló eredményeket kíván elérni?

Nos! Akkor nevelje fel a fiatal baromfit **Fattinger húsrostos csirkeeledével** és adjon a tojóknak a szokásos táplálé-

kon kívül még **Fattinger húsrostos baromfi eledeléből**. Ezen kiváló tápszereket évek óta elsőrendű tenyésztők használják és az összes szakművekben és lapokban ajánlatnak. — Árjegyzék és prospektus kívánatra ingyen küldetik **FATTINGER** t. b. bi állat-ledeleiről: baromfi, galambok, fázánok, madarak, halak, kutyák stb. részére. **Övakodjunk utáztatoktól.**

Raktárak Budapesten:

Geittner és Rausch, Andrásy-ut 8.

KWIZDA-féle Restitutionsfluid

cs. és kir. szab. mosdóvíz lovak számára.

40 év óta minden ménesuradalmi és egyéb nagy katonai és polgári istállóban használatban nagy fáradtság utáni erő visszanyerés és erősítés céljából, az inak megbénulásánál stb. a lovakat kitűnő szolgálatok tételére képesíti.

1 üveg ára 2 korona 80 fillér.

Színes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Valódi csakis ezen jeggyel ellátva.

Kapható minden gyógyszerárban.

Főraktár:

Franz Joh. Kwizda gyógyszerész, csász. és kir. osztrák-magyar, román királyi és bolgár fejedelmi udvari szállító **KORNEUBURG**, Wien mellett.

KURCZ LIPÓT ÉS TÁRSA

photocinkografial műintézete

Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 13.

KÉSZIT:

mindennemű nyomtatványhoz szükségelt

CLICHÉKET

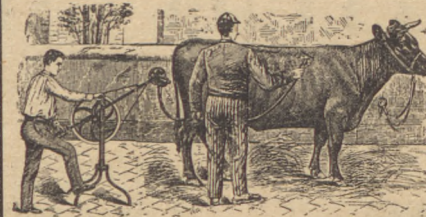
Chemigrafia, chromotypia, photo- (auto-) typia, fametszet stb. útján. Térképek, tervezetek, alaprajzok photolithografialilag legszebben, legolcsóbban sokszorosíthatnak

Vidéki megrendelések pontosan és jutányosan eszközöltenek.

Josef Steidl's W^{we}, Wien, XVIII., Jörgerstr. 41.

Lovak szarvasmarhák és juhok részére.

Ajánlja szabada mazott és kipróbált **lógysornyírógépeit**, melyek a cs. és kir. udvari istállókban, főranguak, katonai parancsnokságok és ménések istállóiban használatban vannak.

Nélkülözhetetlen gép minden tenyésztőnek.

E lap előfizetői, ha a megrendelésnél ebbeli minőségükre hivatkoznak 10% árengedményben részesülnek.

Sangerhauseni gépgyár

részvény-társaság

Budapest, (Külső Váci-út) Csáky-utca 3.

Vasöntöde, gép- és rézgyár.

Special gépgyár szeszgyárak berendezésére.

Első Magyar Sertéshizláló Részvény-Társaság

Alapított 1869.

BUDAPEST-KÖBÁNYA.

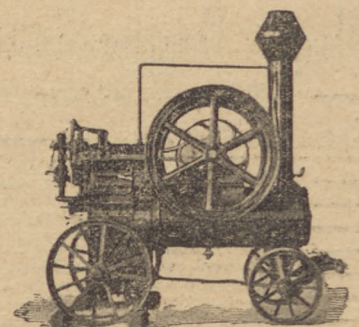
Ajánlja a t. gazdaközönségnek és sertéshizlálókknak a „Hizlalda”-állomás mindkét oldalán fekvő **35.000** darab sertésbefogadására alkalmas, czélszerűen berendezett szállástelepeit, csatornázva, kitűnő vízzel bíró ártézikuttal, vízvezetékekkel, eleségraktárakkal, két gőzmalommal és szállóval vannak ellátva.

Foglalkozik: szállások bérbeadásával, szemes és darált eleség beszerzésével, bizományi bevásárlás és eladással, folyószámlára fizetéseket teljesít. A sertések kényelmes elhelyezése mellett ügyfeleinek igen mérsékelt áron a legmesszebb menő előnyöket nyújtja és a legszigorúbb kiszolgálásról gondoskodik van.

BECK és GERGELY

Budapest, motor- és gépgyár V. Váci-út 12.

ajánlják legújabb rendszerű saját gyártmányu **benzinlokomobiljaikat** és **benzinmotorjaikat**. Olcsó üzemeltetés! Nincs tűzveszély! Könnyen kezelhető! Különlegesség: **Vajgyurógépek**. Tejgazdasági berendezések. **Tessék árjegyzéket kérni.**

1902. évi forgalom: 28,000 bál. Fölvivjük a t. c. gazdaközönség figyelmét
A budapesti gyapju - aukciókra

melyek **idei első sorozata 1. év július hó 8., 9. és 10-én tartatik meg.**

Az aukciókra felküldött és „Gyapjuárverési vállalat Budapest, dunaparti teherpályaudvar” címzett gyapjuküldemények a M. Á. V. összes vonalain tetemes díjkedvezményben, valamint ingyen raktározásban részesülnek. Bejelentéseket elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál:

HELLER M. S TÁRSA gyapjuárverési vállalat
 Budapest, V. ker., Erzsébet-tér 13. sz.

Jencs-féle Magyar Restitutions-Fluid
 lovak és szarvasmarháknak.

Gazdaságban nélkülözhetetlen.

Az állatok izomerejét fokozza, kitaróvá, és erőssé teszi; meggátolja a lábak merev bénulását, az intágulást s az ugynevezett pókosodást. Ára 2 korona. Postán 2.60 kor. beküldése után bérmentve küldi

JENCSE VILMOS
 gyógyszerész,
 Budapest, II., Széna-tér 5. sz.
 Főraktár: Dr. Egger Nándor
 gyógyszerész, Budapest, VI. ker., Váci-körút 17. sz.

A legjobb, legmegbízhatóbb,
 gazdasági, kertivetemény és virágmagvak
 szerezhetők be (a volt Nöthling-féle 23 év
 óta fennállott) most

GOMBÁS JENŐ

ujjonnan berendezett elsőrangú magkereskedésében.
BUDAPESTEN, Kálvin-tér 9. szám.
 Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

SZIVATTYÓK

minden neme, házi, nyilvános, mezőgazdasági és iparczélokra.

Vas- és ólomcsövek minden méretben.

Kender és gummitömlők.

MÉRLEGEK,

leg jobb javított rendszerű tizedes, százados és hidmérlegek fából és vasból, kereskedelmi, közlekedési gyári, mezőgazdasági és ipari czélokra. **Embermérlegek, mérlegek házi használatra, barommérlegek.**

Commandit-társaság szivattyu- és mérleggyártásra.

W. GARVENS

I. Wallfischgasse 14. **WIEN** Schwarzenbergstr. 6.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

KÜHNE E.

hazánk legrégebb gazdasági gépgyárában **MOSONBAN**
 (ALAKULT 1856.)

elismert gondos kivitelben kaphatók:

czukorrépa-, kukorica- és burgonya-miveléshez
 legalkalmasabb és legújabb szerkezetű
**kézi-, egy és többsoros fogatos kapáló-
 eszközök és töltőgépek.**

Lógereblyék különféle szerkezetben.

Fűkaszáló- és aratógépek
 lényegesen leszállított árban.

Bevált hírneves **“Mosoni Drill”**
 tolókerekű sorvetőgépek.

**Kézi- és járgányos eséplő-
 gépek:** különféle szerkezetű
 egy- és többvasú ekék, szántóföld-
 és réthoronák, mindennemű talaj-
 mivező eszközök dús választékban.

Főraktár: Budapest, VI. ker., Váci-körút 57/a.

A ZALATNAI kénkovand-ipar r.-t.
 Brassói kénsav- és műtrágya-
 gyára ajánlja legjobb minőségű
 mindennemű

Műtrágyáit

a t. cz. gazdaközönség becses figyel-
 mébe. Ajánlatokkal készséggel szol-
 gál a Központi Iroda, Budapest,
 IV., Bécsi-utca 5. sz.

Szuper - foszfátot, kénsavas - kálit, kénsavas-ammont (dohánytrágyázásra), chllisalétromot, kanitot, 40°/o-os kálitrágyasót, kovavas kálit és egyéb műtrágyaféléket elismert kitünő minőségben legolcsóbban szállit a

"HUNGÁRIA"

mütrágya, kénsav és vegyi-ipar részv.-társ.
Budapest, V. ker, Fürdő-utca 8. sz.

Thomassalak

(Thomasfoszfát)

a legkitünőbb, foszforsavas mütrágya, minden talajon fényes sikerrel alkalmazható.

Hatása több évre terjed!

KALMÁR VILMOS

a Thomasfoszfátgyárak vezérképviselője

Budapest, VI., Teréz-körút 3. sz.

Weiser J. C.

gazdasági gépgyára Nagy-Kanizsán.

Ajánlja: „Zala Drill“ hazánk legjobb sorvetőgépeit. Egyvasu egyetemes és több barázdás aczélekeit, és az összes talajmivelő eszközeit, valamint egyéb gazdasági gépeit **jutányos árak** mellett.

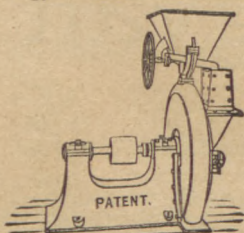
Írta: Pozsonyban 1902. Aranyérem: Verscezen 1902.

"PERPLEX"

legújabb rendszerű szabadalmazott

egyetemes őrlőgép.

Egyszerű keresztülboesájtással tetszés szerinti finomságu darává vagy liszté őrli az összes gabonaneműket és a esutkástengerit is. A tengeri esutkájából (torzsa) és a kőről (kukorica szára és levelet), szalmából, szénából finom korpát, friss burgonyából pedig moslékot készít. A "PERPLEX"-gépről leírást és árjegyzéket, valamint minta-örleményt bérmentve küld:

Löw Alfréd
okleveles gépészmérnök
Budapest, VIII., Üllői-ut 52/B.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII., Baross-utca 10. sz., II. em.

az Országos Magyar Gazdasági Egyesület

ugy is mint a

Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége

Alakult 1900.

erkölcsi támogatásával

Alakult 1900.

Biztosítéki alap:

Kormány hozzájárulásával	400.000.— kor.
Alapítványok	1.268.080.— kor.
Tartalékok	111.053.60 kor.
Összesen	1.779.133.60 kor.
Első évi fölösleg	90.349.— kor.

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszinték az ember életére különféle módozatok szerint.

Az üzleteredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből ugy a tűz- mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4°/o-os díjvisszatérítést nyernek.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványnyal és felvilágosítással minden irányban kész az igazgatóság.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
BUDAPEST, Váci-körút 63. szám

által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil es gőzcséplőgép-készletek 2 1/2 egész 12 Dierdig, szalmakaszalozók, járgány-cséplőgép, löbere-cséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- es aratógépek, eszényűjtők, boronák, COLUMBIA-DRILL - legjobb sorvetőgépek, Pianet Jr. kapálók, szecakavágók répvágók, kukorica-morzsolók, darálók, orlo-malmok, egyetemes aczelekek, 2- es 3-vaso eke es minden egyéb gazdasági gépek

Részletes árjegyzékek kivanata ingyen es bérmentve küldetnek

Actien - Gesellschaft zur Fabrikation vegetab. Oele in Triest.

(Részvénytársaság növényi olajok termelésére Triest) aján pontos számlításra és évi kötés esetén franco szállítással ab rendbe állomására, a protein- és zsirtartalom, valami a tisztaság szavatolása mellet

sesam pogácsát,
Arachide (földdió) pogácsát.
Lenmagpogácsát és Cokos pogácsát

Kis hirdetések ára:

Minden szó 4 fill., kövér betűkkel minden szó 8 fill. beiktatásonként. A kishirdetések díja előre fizetendő.

A kis hirdetés legzélszerűbben postautalványon rendelhető meg, melyre a szöveg felírható. Kis hirdetéseket csupán mezőgazdák és tenyésztők, továbbá állást keresők és adóktól veszünk fel.

KIS HIRDETÉSEK**Hirdetésekről**

csak akkor adunk felvilágosítást, ha k'rdöstve a szükséges postabélyeget v. válaszlevelezőlapot beküldi.

Feltűnő betűkkel közlendő kis hirdetések díja, 12 □-centiméter területig, beiktatásonként 1 korona, minden további 1 □-centiméter 5 fillér.

Kínálat.**Sovány és hizott sertéseket**

legjobban értékesít
BAUER B. GYULA
BUDAPEST, VIII.
Kerepesi-ut 73. sz.

Fajbaromfiak

Állandóan kaphatók: Plymouth, Langshan, Bráhma, Cochín, Kopasznyaku stb. darabja bármely nemből 4 forint. Keltőtojások a 10 kr. Pekingeréze 5 frt. Toj. 20 kr. Emdeni lud 6 frt. Toj. 70 kr. Bronz és fehér pulyka 5 frt. Tojás 60 kr. Keltetőtörzsektől. Galambok. Keltőgép és nevelő. Vétel és csere! Árjegyzék. **Brichta Kálmán Török - Bálint,** (Pestmegye).

Foszforsavas mész
baromfiak helyes takarmányozásánál nélkülözhetetlen. Kapható:

a "Hungária"
műtrágya, kénsav és vegyi ipar r.-társaságánál
Budapest, Fürdő-u. 8.

Előjegyzést

elfogad nemes baromfiak szállítására a m. kir. baromfitenyésztőtelep és munkás-képző iskola vezetősége Gödöllőn.

Baromfiszállító

kosarak kaphatók: Lampel Ödön kosárfonónál, Újpest, Temető-utca 8.

Kitűnő szer!

baromfi-ólak fertőtlenítésére és baromfi-ólak meszelésére a dr. Aschenbrandt-féle **bordói por**. A bordói por megrendelhető a Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél Budapest, V. Alkotmány-u. 31. és vidéki megbízottaknál.

Baromfi keltető és nevelő készülékek.

Predmerszky József
bádogosmester, üzlete:
VI., Vörösmarty-u. 33.

Ajánlja szabadalmazott **baromfi keltető és nevelőit**, melyek könnyen kezelhetők, **kevés égőanyagot fogyasztanak** s jó eredménnyel működnek. Ugyisint szabadalmazott **Acetylen gázfejlesztőit**, melyek teljesen megbízhatóak s önműködők. **Pozsony, 1902. aranyéremmel kitüntetve.**

Tessék prospektust kérni.

Plimut tyukok

és ezek tenyésztőjásai kaphatók bármikor: **Otocsa Gézáni-nál Sopron-Kövesden.**

Baromfitenyésztők figyelmébe

Olesó kerítések!

Haidekker Sándor
sodronyszövet., fonat- és kerítés-gyára

BUDAPESTEN, VIII.
Üllői-ut 48. szám.

Pekingi kacsák, magyar tenyész-

bikák,

igásőkrök, vetőmagvak gr. Teleki Arvéd drassói uradalmában, **up. Koneza, állandóan kaphatók.**

Fehér langánok és ezek tojásai kaphatók Darányi Ferencnéél Kecskeméten Kitűnő, bő tojó, kivitel- és diszbaromfi.

Sárga és fehér orpingtonok a pozsonyi országos mezőgazdasági kiállításon az első díjjal „diszoklevél, aranyérem és 200 korona emléktárggyal” kitüntetve kapható: **Polónyi Manó orpington-telepén Kecskeméten** Fehér hus, barnahéjú teatojás. Az állatok törzskönyvelve és lábgyűrűzve vannak. Fajtisztaságról kezeskedem. Meg nem felelő anyagot visszaveszek. **Árjegyzék kívánatra ingyen küldetik.**

Kiállításokon

Kitüntetett fajbaromfiakra és ezek keltőtojásaira megrendelést elfogad következő árakért: Fehér mexikói pulyka tojás dbja 1 kor, Emdeni X Angol Emdenivel 1 kor. 40 fill., Olasz óriás 1 kor, 20 fill. Fehér gyöngytyuk 80 fill. Sárga Orpington direkt Angolországból Holló József által I. rendű 2 kor., II. rendű 1 kor. 60 fillér. Sárga Orpington X magyar sárga tyukkal 40 fillér. Fehér gyöngytyuk kakas 8 korona. Jó csomagolás biztosítva 1 koronáért **Sármezey Antalné, Mező-Kovácsbáza.**

Fajtisztá, szép sárga **Orpingtonokat** mérsékelt árban szállít a
H. Produce Import Co.
J. Holló
55. 56. Chancery Lane London W. C.
(Levelekre 25 filléres bélyeg ragasztandó és 25 fillér válasz-bélyeg beküldését kérjük.)

A morvaországi szudeta hegyvidékről kuh andi, berni és schönhengsti fajta, gümőkörmentes tehének, hasas üszök, hágóbbikák valamint jármos és beállítani való ökrök mindenkor igen jutányos áron kaphatók. **Herrlich Ludwig** birtokos és tenyészállatkereskedőnél **Allhütten Sternberg** mellett, Morvaország.

Két kölyök-agár jutányosan eladó: **Návay Sándornál, Makó.**

Tyuktenyésztés

II. átdolgozott és bővített kiadás.

90 képpel. **Ara 3 korona.** Nélkülözhetetlen minden baromfitenyésztőnek, 200 oldalon minden kérdést részletesen lefárgyal és pontos utmutatást ad Ezen új kiadás tárgyalja az **uj orpington tyukfajtát**, az amerikai **keltető gépeket** és az amerikai **kappanozást.**

Kapható 3 korona beküldése ellenében bérmentve **Hreblay Emil**

állattenyésztési magy. kir. felügyelőnél, **Budapest, VII. ker., Csömöri-ut 5. szám, II. m. 8.**

Olesó és tartós drótkerítések

baromfi-udvarok, tyukkerítések, kertek gazdasági telepek ménések, vadaskertek és erdők bekerítésére. **Továbbá acéltűskés kerítéssodrony,** valamint csavart pánthuzal. — Kaphatók: —

Kollerich Pál és Flai gyárosai
Budapest, IV., Ferencz József-rakpart 21. sz.
Árjegyzék és költségvetések ingyen.

Prima tea-vajat

bármely mennyiségben, állandóan vesz a onnali készpénz ellenében: **Wenzel Suchomel Aussig.**

Kitűnő tojó,

óriás plimut tojás, (gödöllői törzsből) kapható a 20 fill. csomagolás 1 korona. **Segesváry Ödönné, Domony, Pest-megye.**

Hirdetéseket felvesz a kiadóhivatal Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Fajbaromfi

és tenyésztőjás kapható a „Délvideki földmivelők gazdasági Egyesületénél” **Temesvár.**

Tenyésztőjások.

Importált emdeni ludak, pekingi kacsák tojásai megrendelhetők: **Blázsik Mihály** igazgatónál, **Csongrádon.**

Őszi szállításra

kaphatók a gödöllői magy. kir. baromfitenyésztő telepről származó tisztavérű törzsek után nevelt s a pozsonyi országos mezőgazdasági kiállításon aranyérem és diszoklevéllel kitüntetett óriási bronzpulykák. **Lengyendi gazdaságnál,** vasut, posta, távirat **Nagy-Bátöny (Hevesmegye).**

Sárga orpington

tyukok és ezek tenyésztőjásai bármikor kaphatók: **Králik Lajosné**nál, **Temesvár.**

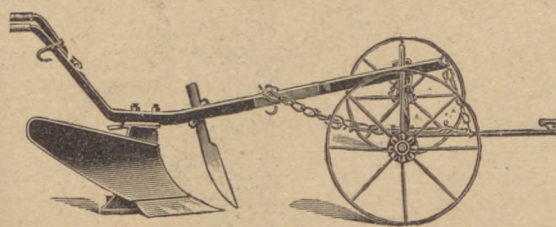
Gr. Károlyi Lajos

tótmegyeri uradalma keres megvételre 1 darab tisztavérű 1 1/2—2 éves allgaui tenyészbikát.

Mérsékelt árak mellett egész éven át kaphatók: **PISNY ISTVÁNNÉ**nál **Battonyán,** tisztavérű emdeni libák, pekingi óriás kacsák bronz pulykák, plymouth, orpington, langsan, erdélyi kopasznyaku fehér és fekete tyukok, kakasok. Fehér magyar tyukok, kakasok fehér láb, fehér csőr. Összel finom pelyh és toll is kerül eladásra, ugyisintén télen át friss tyuktojások is kaphatók. A kacsatojásokra előjegyzéseket már most elfogadok. **Kacsatojás 1 db 10 kr.**

Sárga orpington

tisztavérű importált törzsek után, őszi szállításra előjegyezhetők. **Pusztai Galibai orpington-telep, u. p. Balassa-Gyarmat.**

Egyvasu egytetemes ekék
Két és több barázdás ekék

minden részükben elsőrendű acéltanyagból, a leg-tökéletesebb szerkezettel

Tégelyaczel-fejekkel, melyek eltérhetetlenségeért szavatosságot vállalok. Különösen tartósnak bizonyult, háromréteges (compound) páncczel aczel-lemez kormánylapokkal, melyekre a legragadósabb föld sem tapad. Gondosan edzett, feltűnően hosszú ideig eltartó szántóvasakkal. — **Figyelemre méltó újdonság: Bacher „D”-jegyű javított szerkezetű eketaligája,** teljesen pormentesen csukott agyakkal önműködő kenőszelenczével; közönséges eketaligák ellenében ötszörös tartósságot biztosítanak. Különlegességek rétművelő-eszközökben. Boronák, kapáló- és töltőgépek, porhanyítók, rögtörők. Árjegyzéket készséggel küldök.

BÄCHER RUDOLF kizárólagos ekegyára

Magyarországi vezérképviselő **Szücs Zsigmond** Budapest, VI., Nagymező-u. 68.

